

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasabozott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Bud. Brossa Publicitatis Bureau Budapest. Hasenstein et Vogler hirdetés köz. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kolozsvár, 1877. mart. 7.

(?) Száz brassói román leccét ad érsekének és metropolitájának, Román Mironnak, a miért újvízi főpásztori köriratában hazafias magatartásra buzdította hieit.

Annak idején mi is ösmertettük a derék főpap ez emelkedett hagu köriratát, mely valóban hazafias, de ép oly nemzeties intésivel remélhető volt, hogy jó benyomást teend azoknál, kiknek szánuva volt, valamint várni lehetett azt is, hogy azok, a kik a román nép félrevezetéséből kenyérkeresetet csinálnak, legalább is meg fognak hőkenni s főhagynak üzemleikkel, melyeknek némi szele még a nyilvánosság forumára is elszívargott s melyet egy állam, épen a mostani válságok körülmények között, sem nem leghyözhet, sem büntetlenül nem hagyhat.

Azonban, ugy látszik, nem minden következik el, a mit józanul és józanoktól várni lehet, mert ime a brassói száz román egész sereg vaddal felel a főpásztori levélre s egyenesen kimondja, hogy nem rajtuk mulik a nemzetiségek nyugalma és békéje, hanem a főpapi szekéröl a politika terére leszálló egyházfőn, a ki nem véli népét az elnyomatással és méltatlan elbánással szemben és mulik az „uralkodó nemzetet” meg „az állam férfiai”, mert a románok köznevelése nem hogy segélyeztetnék, sőt még akadályozva is van; nyelvök nincs elismerve, előhaladási törekvéseik paralyzáltatnak, a kormány által elnyomatnak stb.

A hazafias főpap felül áll azon, hogy sem ilyen otromba vádakkal és támadásokkal szemben védelemre szorúlta. A „hívek” ily magatartása legfőkébb arra szolgáltatja a legesetesebb bizonyítékot, hogy ily köriratra ugyancsak szükség vala. Lám maguk a tisztelt felszólalók bizonyítják be legfényesebben, hogy a metropolita csakugyan jól ismerte a vezetése alatt álló népet s midőn a figyelmeztetést ahoz intézte, épen nem fölösleges dolgot végezett.

Nem akarunk a mende-mondák terére átesapni; nem látjuk szükségét annak, hogy a mi közelebről ismételten állítattott — a román földnép között állítólag folytatott bujtogatást készpénznek vegyük s félre verjük a haragot talán csupa vád lármára is. De annyi tagadhatatlan, hogy e 100 „hazafi”

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Párisi különféle.

(Marquise de Caux scandal esete. — Egy bűnpör. — Vaney törvényszéki elnöknek indícsértője. — Lubonirsky herczeg megházasodik.)

Páris, marc. 2.

(Br. d' A.) Patti Adelina az általa elkövetett botrányról is esmeretes hősnő most itt van s tegnapról ki lett halgatva de Cauxval egyetemben a sajnai polgári törvényszék előtt a megindított ágy s asztaltól való elválás tárgyában.

Ime ismét egy eclatans eset, mely a házasság fölönhatlansága ellen szól, a halálra sértett férj nemesak családi boldogságát látja földulva, de kénytelen tűrni hogy egy érdemtelen lény sárba keverje családi nevét, melyet eddig csak tisztelettel szoktak volt említeni.

Ecce!

Semmi sem lehetetlen a világon. Eddig azt hittem, hogy legfeljebb neveldebből kikerült leánykák s ezek is csak akkor ha sentimentális regények nagyon megzavarták fejüket szeretnek romantikus szökecskére gondolni, tévedtem, nagyon tévedtem, ime itt a nem is 34, sem nem 39 hanem jól megolvasott 41 éves Patti Adelina.

Nevetni lehetne de Caux malheurján, mert nem tudott okulni annyi másnak hasonló megfontolatlan lépésein s mert nem vette tekintetbe mit egy német költő a mésallianceröl mond: „der Wahn ist kurz, die Reu ist lang”, ha nem kelene azt fájlni, hogy ez igen tisztelt nevet scandal történetekkel beszenyezze az utcagyerköcsök is hajtogatják.

Ugyan ez alkalommal megemlítem, miszerint azok a hírek, melyek szerint marquise de Caux fölposztja volna nejét, miután ez töle ka-

oly hangon beszél főpapjával, az „uralkodó nemzetről” és „az állam férfairól”. mintha máris az anarchia vörös zászlója lengene a Királyhágó csúcsán s csak épen az idő kérdése volna, hogy az „uralkodó nemzet” bitor uralkodásából kiűzessék.

És ugyan, mily alapon nyugosznak azok a vádak, a melyek által följososítva érzik magukat e főnhangu beszédre? Ugyan hol akadályoztatott köznevelések s nem épen új lendületet vő-e 1867 óta? Hasonlítások csak össze tanügyi mai állapotaikat az alkotmányosság aerája előttiekkel s lehetetlen lesz be nem vallaniok, hogy azóta történt haladásuk aránylag sokkal nagyobb, mint az „uralkodó nemzeté.” Ha mind értékben, minl tanítók nevelése által nem segélyeztetettek volna s ha épen akadályozva lettek volna saját törekvéseik kivételében — ugyan hogy érhetők volna el e valóban jelentékeny eredményeket!

Mondják, hogy nyelvök nincs elismerve s előhaladási törekvéseik paralyzáltatnak. De ugyan hol tudnak az 1867 előtti időkből egy sorocsát is fölmutatni nyelvök elösmertetéséről, mig ma egyházzaikban, iskoláikban, a küzség és megye körében törvény által van nyelvök használata biztosítva s ugyan tudnak-e a világ bármely több nyelvű államában ennyit, vagy csak fénytít is fölmutatni a nem állami nyelvek szabad használatára nézve? Valamint tudnak-e csak egy adatot is fölhozni előhaladási törekvéseik paralyzáltatására, a kormány által való elnyomatásukra.

De magunk is elösmérjük, e vitázás tökéletesen kárban vészett munka. Az a ki fölteszi magában, hogy minden esetre igaz van, sőt tudja a valótlanságot állítja valószínűnek, egyáltalán nem capacitálható. S az eset itt épen az.

A metropolita tehát nagyon is helyen való dolgot cselekedett e körirat kibocsátásával — nem ugyan azért, mintha az incapaitabiliseket ő is capacitálhatná, hanem azért, hogy a gondjaira bizott romlatlan népet figyelmeztesse a báránybörbe bujt farkasokra, kik, ime, fogaik vicssorgatásával elárulják természetüket s a kik ellen semmi más orvossszer nem létezik, mint a vezetők szorgos örökdedése, a nép felvilágosítása és az élet leghatalmasabb tanítója: a tapasztalas.

Ez és a nevelés által mind nagyobb

pott ékszereti lábai elő vagy arczára dobta stb minden alapot nélkülöznek, a ki valaha érintkezett de Cauxval, aljas rágalomnak fogja ezeket a híreket fölismerni s melyeknek elkövetésére ő képtelen műveltségénél s lovagiaságánál fogva, melyet olyan nő irányában sem tagad meg, mint az ki oly érdemellenül viseli nevét.

Vonatkozolag e sajnós scandal eseményre még a következő egészen positiv adatokat említem föl.

A nyáron, midőn de Caux Dieppeben tartozkodott nejevel, Nicolas is ide jött, ez utóbbiak titokban gyakran fölkezték egymást, a fürdővendégek régen tudták már mielőtt férje rájöhetett volna.

Midőn Petersburgba vissza mentek volna tiltakozott az ellen, hogy neje Nicolassal együtt föllepessen, az igazgató e végett nem is szerződte ez utóbbit.

Az utóbbi napokban midőn de Caux az utcára ment volna, látta egy szinlapon Nicolini nevét Patti Adelínával együtt az esti operára jelentve.

Nicolas (művészneve Nicolini) ingyen ajánlotta föl közreműködését az igazgatónak. Ez az incidens szolgált azután alkalmul igazgató szóváltásokra (a nélkül azonban, hogy mint némelyek messlik pofozásra stb. került volna a dolog) s mely incidens folytán szökött meg a derék diva.

Továbbá még azt is meg akarom említeni, miszerint az elválasztást de Caux kérte s hogy a törvényszék előtt mégis Adelina Patti indítja meg az elválasztási keresetet ez kölcsönös megállapodás folytán történik, mely a francia törvényeodexnek erre vonatkozó törvényeikkében találja magyarázatát, ugyanis ha de Caux indítaná meg a pert ez esetben be kellene neki körülményesen bizonyítani Adelina Pattiának scandalos megaviselését, melylyel a házassági bűség ellen vétett, ha azonban a nő kéri az elválasztást elégseges, ha a férj egyszerű beleegyezését adja.

Patti évenként 100—120,000 francot keres, a kötött házassági szerződés értelmében a vagyon

mértékben terjesztett felvilágosodás a legjobb felelet lesz a brassói 100 hazafi felszólalására.

— A szabadelvű párt f. h. 6-iki értekezletén felhozott először Verhovay igazolásának ügye, melyre nézve a párt helyeslé a állandó igazolási bizottság eljárását. Kulcsár interpellációt jelentett be az iránt, hogy nagyobb vasutaink a hazai kőszénbányákból fedezzék szükségleteket. — A békebírósi tvjavaslata nézve elhatározott, hogy az pártértekezleten nem fog tárgyalatni. — Felvetetvén az 1874-iki zárszámadások, a pest-fiumei hajógyár ügyében Tisza és Széll miniszterek, Kerkapoly és Prileszky a felmentő bizottsági kisebbségi véleményét ajánlák elfogadásra, mig Nagy Gy. és Hegedűs a többségi vélemény mellett nyilatkoztak. Az értekezlet a bizottsági kisebbség felmentő javaslatának elfogadását határozta el.

— A független szabadelvű párt f. h. 5-iki értekezletén örvendetes tudomásul vétetett elnök azon bejelentése, hogy Röser Miklós képviselő a párt tagjainak sorába lépett. Ezután az értekezlet helyeslést nyilváníta a fölött, hogy a kérdés felvetése által, vajjon az újonnan kinevezett miniszterek képviselői állásukról tartoznak-e lemondani, alkalom nyílt a törvény egy kétes értelmi intézkedésének tisztázására. Ezután az 1874-iki évi zárszámadások vétettek tárgyalás alá. A pest-fiumei hajógyárnak adott kölcsön ügyében több felszólalás történt egy a zárszámadási bizottsági többségnek — a kormányra nézve elmarasztaló — véleménye, mint a kisebbség mellett. Végül az értekezlet a miként való szavazást tagjaira nézve nyílt kérdésnek jelenté ki.

— A képviselőház közigazgatási bizottsága 5-ki ülésében folytatta a gyámügyi törvényjavaslat tárgyalását. A 199 ik §-ból kihagyottat rendelkezés: „Ha az árvaszék elnök szavazata okozná a vélemények megoszlását, azon vélemény emelkedik határozatú, melyre az elnök szavazott. A 201-ik §-ba beiktatott, hogy az árvaszék a közigazgatási bizottsággal, s más hatóságokkal is a saját hatáskörébe tartozó ügyekben közvetlenül érintkezik. — 203-ik §- az azon hivatással fogadtatott el, hogy a bírságpénzek kezelésének módját, a törvényhatóság szabályrendelettel állapítja meg. — A 210-ik §- az azon módosítással fogadtatott el, hogy a gyámhatósági rendes illetőség megváltoz-

s kereset közös, kíváncsiak lehetünk a törvény-széknek e tekintetbeni határozatára.

Sukan nem képesek eléggé csudálkozni azon, miszerint Adelina Patti ennyire vitte a dolgot, ha ő el lesz választva de Cauxtól, nagyon sokat fog veszíteni a társadalmi érintkezésben, Londonban, Párisban, Bécsben, Pétervárott, mint de Caux marquisnak megnyíltak neki a legmagasabb körök, párisi estélyeinek a királyi család tagjai jelenlek meg stb. ezután mindez máskép lesz.

Ez mindenesetre keserű leves lesz neki, de maga készítette magának, így hát meg.

A világ pedig egy tapasztalattal ismét dagabb s az az örökigazság, mely szerint minden messalliance magát megboszulja, most is érvényesnek bizonyult.

(Vége következik.)

„A kolozsvári orvos-természet-tudományi társulat”

természet-tudományi szakosztályának II-ik ülése, 1877 február 23-án.

Entz Géza elnökölte alatt előterjesztést tett. Dezső Béla „A Darwin elmélet visszacsúsztatásáról, alkalmazása a rovarok korállapotaira.

Dr. Károly, a bécsi egyetemen az állattan tanára, „Die Jypenlehre und E. Haeckel's sog. Gastraea Theorie” (1874) című művének bekezdő sorában azt mondja, hogy: „Azon haladás, mely az állattani tudományokban az utolsó évtízben keletkezett, első sorban Darwinnak a fajok eredetéről szóló tana életű és gyümölcsöző befolyásának köszönhető. Merészen állithatni, hogy bármelyik állatcsoportról jelentékeny és nagyobb munkát felmutatni nem bírnak, melynek eredményei ne lennének vonatkozással a Darwinismushoz és az általa alapított leszármazási tanhoz. Megjelenhettek azon munkák nagyröbbszt bár egyebekre vonatkozva mint azon szükségből, hogy a Darwin nézeteit bírálják, akár keletkezhettek azon törekvésekből, hogy egy nagyobb, át-

tatása a rokonok, a gyám vagy gondnok által is kérhető. — A 225-ik §-ba felvetett, hogy az árvaszéki kimutatásokban, melyek a közigazgatási bizottság elő terjesztetnek, a számadások beérkezése s megvizsgálására különös tekintet fordítandó.

Az új banktervezet.

(Folytatás.)

6. Bankjegyek. A banknak, mig szabadalma tart, kizárólagos joga van az osztrák-magyar birodalom összes területén önmagára nem kamatozó s az előmutatónak kívánatára kifizetendő utalványokat kibocsátani. — A banknak ezen utalványai (bankjegyek) tíz forintnál csekélyebb összegre nem szólhatnak. — Egyik oldalukon német, másikon a hasontartalmu magyar szöveggel s az egyesült osztrák császári és magyar királyi czi-mmerrel, s végül a banknak alapszabályszerű czég-jegyzésével vannak ellátva.

A bank kötelezve van az általa kiadott jegyeket bécsi s pesti főintézeteknél kívánatra azonnal törvényes ércpénzért beváltani. Az ez iránti biztosítás a bankjegyek szövegébe felveendő. Ha e kötelezettség a bécsi és pesti főintézeteknél legfeljebb 24 óra lefolyása után, az előmutatás napjától számítva, nem teljesítették, úgy ennek következménye, hacsak törvényes úton a birodalom mindkét felében a jegybevitás bizonyos időre be nem állittatik: a szabadalom elvesztés. A bank kötelezve van jegyeit többi pénztárainál és törvényes ércpénzért beváltani, a mely összeg erejéig ezt készpénzkészlete és a pénzügyi szükséglet megengedik. A főtanácsnak kell gondoskodni az ércpénzre ily arányról a bankjegyforgalomhoz, mely képes e kötelezettségek teljesítését biztosítani. De mindenesetre azon összegnek, melylyel a forgalomban levő bankjegyek összege a 200 millió forintot meghaladja, ezüstben vagy aranyban kiverve, vagy rudakban meg kell lennie.

Szintugy azon összegnek is, melylyel a forgalomban levő bankjegyek a folyó számlában kamatozással vagy a nélkül a banknál levő, az azonnali visszafizetésre esedékes pénzek a meglevő készpénzkészletet felülhaladják, bankszerűen kell fedezve lenni. — Bankszerű fedezetül szolgálak: a) alapszabályszerűen kibocsátott váltók s értékek; b) nemes ércök és értékpapírok, melyekre alapszabályszerű kölcsön adatott; c) beváltott esedékes értékek s osztrák és magyar állami, tartományi, illetőleg községi adósságok szelvényei;

mérhetőleg rendezett alakterületet áttekintsenek, vagy akár, hogy bizonyos állatok és állatcsoportok fejlődésének folyamatait vagy bonci szerkezetét behatolag buvárolják: mindenütt többé-kevésbé kiszemelhetjük azon hatalmas tannak befolyását, mihelyt az a kérdés, hogy a buvárlati eredményeket a tudomány összefüggő épületébe, mint tagokat befűggeszszük, mint épület-köveket értékesítsük.”

Teljes elismeréssel kell magamévá tennem Claus ez igaz nyilatkozatát s egyszerűen kijelentem, hogy e tanulmányom előterjesztésére is épen az az ok, hogy nézetem szerint megfíjtem azon kérdést, hogy a rovarok és férgek életében előforduló visszaesési eseteket tanulmányozva s ez esetek által a visszaesés értékére nézt bizonyos tekintetben az általánostól eltérő eredményre jutva: e buvárlati eredmények, hogyan szándékszm a tudományos felfogással összeegyeztetni, a tudomány tárgyává tenni, mint épület-követ értékesíteni.

A visszaesés alatt ismert fejlődési folyamatot először irodalmilag akarom ismertetni.

Darwin „A fajok eredete” II. kötetében ezt mondja: „A fejlődés és Embryologia. A természet-történet mezején ez a legfontosabb tárgyak egyike. A rovarok átalakulása, mely mindenki előtt ismeretes, általában hirtelen csak egy pár állapotban áthaladás által eszközöltetik; maga az átváltozás azonban valósággal is számos és fokozatos, habár elrejtve történik is az. Bizonyos kórész-féle rovar, (Chloeon), mint Sir J. Lubbock kimutatta, kifejlődése alatt több mint huszszor vedlik és mindannyiszor az átváltozásnak bizonyos mennyiségű meg keresztül; ez esetben az átalakulás cselekvényét előleges és fokozatos módon látjuk megtörténni. Számos rovarok, de kivált bizonyos héjanczok eléggé mutatják, hogy mily bámulatos szerkezeti változás létesülhet a kifejlődés alatt.

Azon szerkezeti pontok, melyekre nézve az ugyanazon osztályba tartozó, de különböző állatok embrovi hasonlitanak egymáshoz, gyakran sem-

d) külföldi piacok váltói. Ha a tapasztalas azt mutatná, hogy a csak bankszerűen fedezett jegyeknek itt megállapított összege nem lenne elégseges, úgy fel van a bank jogosítva ez iránt teendő, tényleg okadatolandó indítványait a kormányok elő terjeszteti s azok alkotmányos tárgyalását kívánni. Forgalomban levőknek tekintendők a bank által kiadott s pénztárakhoz vissza nem folyt jegyek. De az utolsó határidő után hat évvel be nem váltott bankjegyek nem tekintetnek többé forgalomban levőknek s a bankjegyforgalomból leirandók. A bank jegyei kizárólagosan élvezik azon kedvezményt, hogy minden osztrák értékben teljesítendő fizetésnél, mely törvényes határozat vagy szerződészerű kötelezettség folytán nem teljesítendő ércpénzben, az osztrák-magyar birodalom egész területén az egyes s a nyilvános pénztárak által egész névszerinti értékük szerint elfogadandók. A bank kötelezve van, jegyeit főintézeteknél és főköjainál másnemű jegyekért az előmutatók kívánatára becsérélni. A bankjegyek nem amortisálhatók. Új alakú bankjegyek kibocsátása előtt a bank ezeknek körülményes leírását a bécsi és pesti hivatalos lapokban közzé teszi. A bankjegyek egyes vagy összes jegyeinek bevonására közzétett határidő után hat évvel a bank nem köteles többé a bankjegyeket beváltani vagy becsérélni.

Az ilyformán be nem váltott jegyek összege a tartalékalap növelésére fordítandó Valahányszor az osztrák vagy magyar kormány kívánja, valahányszor kormánybiztos, a kormányzó vagy a pénztárigazgató személyében változás áll be, a forgalomban levő bankjegyek állapota megvizsgáltatik s a remissió-ókirat a fennnevezett egyőnek által, továbbá a főtitkár, a főkönyvvivő által aláíratik s a levéltárhoz elletetik.

7. A bank külön jogai. Az osztrák és a magyar kereskedelmi törvénynek a részvénytársaságokra nézve általában érvényes határozatai, a mennyiben ezek a bankstatutumokkal ellentétben állanak, a bankra nem alkalmazhatók. A többek közt a bank nem kötelezhető arra, hogy főczégét s mellékintézetit bejejeztesse. A bank vagyona és jövedelmei, a fekvőségek s a tartalékalap értékpapirjai s a bank által a részvényesek osztalékért fizetendő jövedelmi adó kivételével adómentesek. — A bank könyvei, okmányai bályog és illetékmentesek. — A bank jegyeinek, részvényeinek, zálogleveleinek s azok szelvényeinek stb. utóírása s meghamisítása a büntetőtörvény szerinti büntetés alá esnek. A bécsi főintézet s az osztrák főkök elleni keresetek, melyek az üzlet-

mi közvetlen összefüggésben nincsenek azok életfeltételével.

Egészen másképp áll azonban a dolog, ha valamely állat, embryonalis korszakának egy része alatt is működésben van, és magának kell gondoskodnia magáról. A tevékenységi korszak előbb vagy utóbb jöhet elő az életben; de bármikor jöjjön is meg, az álcának saját életviszonyaihoz alkalmazkodása ép oly tökéletes és szép, mint a felnőtt állat. Hogy mily módon teljesül ez, azt Sir J. Lubbock közelebb némely igen különböző rendhez tartozó rovarok álcáinak közelről hasonlósága, és az ugyanazon rendhez tartozó más rovarok álcáinak azok életmódja szerinti különbségére tett megjegyzéseiben mutat-ta ki.

Az álcák azonban a legtöbb esetben, habár tevékenyek is, többé kevésbé mégis engednek a közös embryonalis hasonlóság törvényeinek. Jó például szolgálhatnak erre a kacslábuk; még a híres Cuvier sem vette észre, hogy a Lepas egy héjancz; az álcájára vetett első lekinet azonban azonnal kétségbevonhatatlann elárulja ezt. Így a kacslábuk két fő csoportja: a kocsányosak és ülők, habár külső kinézésre nagyon különbözőnek egymástól, álcáik kifejlődésük minden állapotában alig különbözethetők meg egymástól.

Az embryo, a fejlődés folyamata alatt, általában emelkedik szervezetre nézve; használom e kifejezést, habár jól tudom, hogy alig lehetséges pontosan meghatározni, mit értsünk magasabb vagy alsóbb szervezet alatt. Valószínűleg azonban senki sem vonja kétségbe, hogy a pillangó magasabb szervezeti a hernyóval. Némely esetben azonban a kifejlett állatot alantabb állónak kell tekintenünk az álcájánál, — mint bizonyos földi héjanczoknál történik ez.

Hogy még egyszer a kacslábukra térjünk vissza: ezek álcáinak a kifejlődés első szakában 3 pár lába van, egyetlen igen egyszerű szeme, és egy ormányszerűleg alakult szája, melylyel igen bőve tudnak táplálkozni, a mennyiben gyorsan

kezelésre vonatkoznak, csak a bécsi kereskedelmi törvényszék, a magyar főintézet és fiókok elleni ilyenmű keresetek csak a budapesti kereskedelmi s váltótörvényszék előtt indíthatók meg. Másnemű keresetek, például a jelzálogi üzletből eredők a bécsi országos törvényszék előtt indíthatók.

8. Évi mérleg. A mérleg minden év december 31-én záratik le. A bank vagyona s üzletéből származó évi jövedelmekből a részvényesek minden költségek levonása után a befizetett részvénytulóknek 5%-ka illeti. Az ezután felmaradó tiszta jövedelemből 10% a tartalék-alaphoz csatolattatik, a többi 90% pedig felosztalókat képez. Ha a tiszta jövedelem nem elég az 5% osztalék kifizetésére, a hiányt a tartalék-alapból lehet fedezni, a menyinyben az a befizetett részvénytulók 10%-a alá nem süllyed. Ha a tartalék-alap a befizetett részvénytulók 20%-át elérte, míg ezen magasságon megmarad, a tiszta jövedelemből semmi sem csatolandó a tartalék-alaphoz.

9. A bankszabadság tartama s a banktársulat felosztása. Az osztrák-magyar bank szabadság 1878. január 1-étől tíz évig 1887. december 31-ig tart. A bankszabadság letelte előtt három évvel a közgyűlésnek el kell határoznia, vajjon a szabadság megújítása iránt kell-e s mily feltételek alatt kell lépéseket tenni. A bank saját kívánataira s a törvényhozságok beleegyezésével szabadságának letelte előtt is felosztható.

11. Átmeneti intézkedések. Az osztrák-magyar bank alakuló közgyűlése a bank-kormányzó elnöke alatt, az új statútumok törvényre emelkedése után legelőbb három hónap alatt tartandó meg. E gyűlést az osztrák nemzeti bank igazgatósága hívja össze. Az alakuló közgyűlés napirendjét következő tárgyak képezik: a 12 főtanácsos és a bankválasztmány választása.

— Azon egy főtanácsosra nézve, kiket az osztrák és a magyar igazgatóságok hoznak javaslatba, az alakuló közgyűlésen az osztrák nemzeti bank igazgatósága tesz előterjesztést.

Míg az államjegyek kényszerforgalma fenáll, a bank köteles ezen a birodalom két felének közös jóllátása alá helyeztet államjegyeket fizeteskép elfogadni. Míg ezen államjegyek kényszerforgalma meg nem szűnik: a bank nem köteles ércpénz fizetését megkezdeni. Az osztrák nemzeti bank részvényeinek osztrák-magyar bankrészvényekre való átalakítása legelőbb két év alatt fogantatandó.

A fiókok felállítására vonatkozó rendelkezés, melyben az mondatik, hogy a banknak erre vonatkozó elhatározási jogát a bankválasztmány gyakorolja, kiegészítést abban találja, hogy az egyezmény szerint, mely a bank s a két kormány között, mint a bankstatútum kiegészítő része kötötték, 1878-ban négy, 1879-ben három, s a további években még három fiókot kellend állítani.

A „Hon“-ból vesszük át a következő megjegyzéseket: A szabályzat első fele, a részvényesek közgyűlésére, a firmára stb. vonatkozó még nem ment át a végleg megállapító tanácskozáson, s előre láthatólag lesznek ezen is módosítások, szintígy a végső része is, melynek az üzletre, az átmeneti intézkedésekre, bankjegyekre stb. vonatkozó részletein kevésbé valószínű ugyan, hogy nagyobb változások történjenek, de az a tény,

növekednek. A második stadiumban, mely a pilangók bábállapotának felel meg, 6 pár szőpen alakult uszó lábak van, egy pár kitűződen össze-tett szemök és rendkívül bonyolult csápjaik vannak szájuk azonban be van zárulva, úgy hogy általa nem táplálkozhatnak, ezen állapotban fő foglalatosságuk az, hogy kifejett érzék szerveik segítségével felkeressék, tevékeny uszó szerveikkel pedig elérhessék azon alkalmas helyet, a hol megtapadva, az utolsó átváltozáson átmelessenek. Ha ez megtörtént, egész életükre rögzítve vannak: s lábaik most már folyó szervekké alakulnak, újra visszakapják a jól szerkesztett szájat csápjaik azonban nincsenek, és szemek perányi egyszerű szemfoltokká változnak. Ez utolsó és ivar-érett állapotban a kacslábukak akár felsőbb akár alsóbb szervezeteinek is lehet tekintenünk, mint álca állapotukban voltak.

Az álcaik azonban némely nemeknél vagy közönséges szerkesztetű himnősekké, vagy pedig, mint én neveztem, (t. i. Darwin.) pót-himekké, (complemental males) fejlődnek; és ez utóbbikkánál a fejlődés későbbi felől visszafelé ment, mivel a him egy puszta tömlő, mely csak rövid ideig él és a szaporodási szervek kivételével a száj, a gyomor és minden más fontosabb szervtől meg van fosztva.

E szerint úgy látszik előttem (t. i. Darwin előtt) hogy az embryologia azon fűtényei, melyeknek fontosságra nézve semmi más tények nem állanak előtte, azon elvből magyarázhatók meg hogy valamely régi ősszűle utódjainál a változások nem igen fiatal életkorban jelentek meg és megfelelő korban öröklöttek át. Az embryologia sokat nyer érdekességben előtűnk, ha úgy tekintjük az embryokat, mint az ugyanazon nagy osztály valamennyi tagjai őseinek, akár felnőtt, akár álcaállapotról fennmaradt s többé-kevésbé elmosódott képét.

(Folytatása következik.)

hogy jelenleg még meg nem állapított szöveg gyanánt tekinthető.

A magyarországi dotaczióra és ennek esetleges emelésére, valamint a 80 millió adósságra vonatkozó egyezség külön szerződés tárgya lesz.

A bankstatútumnak megállapított részét a bankbiztoság felveszi szövegezésébe és miután ez megtörtént, előbb közli az egész szöveget a két kormányval és csak ezek megjegyzései, illetőleg megállapodásai után lesz a direktorium elé terjesztve a dolog, mely tehát — ha elfogadják — a kormányok által jóváhagyott szöveget fogadott el és így az ügy gyorsabb befejezést nyer.

A keleti kérdés.

A béke és háború.

Szt.-Pétervárról érkező hírek szerint az orosz politikai körökben nagy izgatottság uralkodik. Két párt, a béke és háború pártja állanak egymással szemben s egyik úgy mint a másik minden betolyását fölhasználja, hogy saját nézeteit érvényre juttassa.

A pártok ezen küzdelmével szoros összefüggésben áll azon ismételve fölmerülő hír, mely szerint Gorcsakoff készül beadni lemondását és helyét Adlerberg gróf foglalná el.

Ez ideig azonban Gorcsakoff herceg állása legkevésbé sincs megintatva és a háború párt még mindig előnyben van Sándor császár békés törekvéseivel szemben. Magának a békepártnak csak igen kevés és csekély befolyása hiva van az orosz főri körökben. E párt Sándor csárral az élén határozottan ellenzi a háborút, mert azon véleményben van, hogy a háború még győzelem esetére sem válnék hasznára Oroszországnak, miután a győzelem hódítást vonna maga után, a hódítás pedig teljességgel nincs érdekében Oroszországnak.

A békepárt főfogása szerint ugyanis egy Törökország elleni győzelmes háborúnak az eredménye Bulgária annectálása lenne. Bulgária bekebelezése Oroszországban egyértelmű a zavargások állandósításával.

Bulgária az lenne Oroszországnak délen, a mi nyugaton Lengyelországnak, de tekintve a bolgárok természetét, még nagyobb nehézségeket okozhatna, mint Lengyelországnak.

Bizonyos, hogy a bolgárokat, mint nem szláv nemzetséget sokkal nehezebb lenne russificálni, mint a szláv lengyeleket.

Görögországból

A görög kamra a múlt hó végén elfogadta az általános védőkötelezettségről szóló és 100 pontból álló törvényjavaslat nagy részét. E szerint a védőkötelezettség a 20—40 évig terjed. Most a kamrának a véderő felszerelésére, az új fegyverek vásárlására vonatkozó javaslatokat és költségeket kellene megszavaznia, melyek alkalommal az ellenzék újra heves támadásokat készül a kormány ellen intézni. A hadi készülődések legalább 50 milliót igényelnek. A közvédelmek emelésére új adók tervezetnek, melyeket azonban a kamra jelentékeny része nem hajlandó megszavazni.

Belgrádból.

Belgrádból írják, hogy a permanens skuptina egy bizottsága meg fogja vizsgálni a kormányt, miként kezelte a pénzügyeket a háború alatt. — Mihelyt megérkezik a Sultán formánja, mely a békét megerősíti, a török zászló azonnal felhúztatik a várban és 101 üdvözlés fogja hírül adni a békét. Az ostromállapot felüggesztetik. A gabona és marha kivitele március 4-től fogva meg van engedve. A hivatalnokok e hó elsejétől kezdve rendes fizetésüket huzzák.

A miriditák.

A miriditák zavavarogának. Legközelebb Zeinel beyt, a pukai török parancsnokot és három török előkeltő fogtak el, és azokat Orosban fogva tartják. Nehár nappal ezen merénylet után Prenek herceg a Scutariban székelő külföldi consuloznak egy körjegyzéket küldött, melyben ezen agreszív tényit igazolni törekszik. Prenek herceg a többiek közt azt mondja, hogy a parancsnok és az előkelők elfogatása szükséges rendszabály volt, hogy az összeütközést és vérontást akadályozza, mert Zeinel beynek az volt a célja, hogy Cheira keresztény lakói közt vérengést támaszson. Mint-hogy pedig Cheira közel fekszik a miriditák földjéhez, ha ott lázadás üt ki, ez okvetlenül összekoanast idéz elő a török és miriditák lakók közt. Ő pedig t. i. Prenek herceg ezt minden áron ki akarta kerülni, mert az ilyen conflictus ellentétben van a török kormány iránti érzelmeivel. Így beszél Prenek herceg, azonban a foglyok még mindig el vannak zárva Orosban és a miriditák addig nem is fogják szabadon bocsátani, míg Marco Nazá-t, egy miriditá lovas főnököt Darves pasa Scutariból elnem bocsátja. Így határozott a miriditák gyűlése. A törökök és miriditák közti feszültség a legfelsőbb fokra hágott és a komoly conflictus alig lesz kikerülhető. A mint látszik Prenek herceg hamis játékok üz és talán tudna valamit az orosz lubelekről is.

Párisi levél.

Páris, márcz. 2-án.

(Saját levelezőnkől.)

A lyoni válság által sújtott munkások segélyezésére rendezett nagy operaház nem ütött ki

egészen oly fényesen, mint az hittük s miként azt a lármás előkészületek után gondolhattuk volna.

A jövedelem többet teszen 170,000 francnál, s jelen volt 6603 személy.

Nem is a jövedelem tekintetében akarom azt mondani, hogy a bál nem ütött ki oly fényesen mint vártuk, de a résztvevők társadalmi állását illetőleg.

A védőnőket a magentai hercegnő vállalta el, mellette működött még 80 lady patronesse a párisi társadalom színe javából válogatva.

Szerencsétlenségre a köztársasági elnök nejének fivére aznap halálosan megbetegedett s a védőnőkhöz ezért megvolt akadályozva a megjelenésben, midőn elmaradásának híre elterjedt, az utolsó órában még a magasabb női körökből igen sokan szintén nem mentek a bálba.

E jótékonyestély estélyen tehát leginkább a bourgeoisie s magától gondolhatóság a demimonde volt képviselve.

— A pápának 50 éves jubileumára egy helybeli clericalis lap gyűjtést indított meg.

Mindjárt az első nap 13,000 franc folyt be, gondolhatjuk ez után mennyire fogja azt vinni néhány hét alatt, a mellett azonban megjegyezzem hogy ugyanez a lap a lyoni szerencsétlenség számára az egész idő alatt nem tudott többet gyűjteni mint 1400 francot.

Ma egy radicalis lap a végei szemrehányást teszen neki s a már érintett clericalis lap szemrehányására többi közt következő cynismussal válaszol, „midőn mi ő szentsége a pápa számára gyűjtést rendezünk, ugyanezen tettel segítjük közvetlen a lyoniakat is, mert lehetővé teszük a szentatyának hogy a szűkölködőknek segítségére jöhessen stb.

Mindenestre hosszú ut még ezekből a péterfillérekből valami a lyoniak részére fog jutni.

S hogy jutni fog arról biztosít bennünket ama lap, föl tehát hívó, dob a péterfillér-pixisbe áldozatot az meglehetsz győző dve, hogy kétszerezesen tétlő jót.

— Az egykori nagybíró egyházi szónok expáter Hyacinthe vagy mint most magát nevezi Loysen úr ismét Párisba jött.

Szökése s az egyházi rendből való kilépése óta külföldön tartozkodott. Majd egy szabadegyház lelkesze lett Genfben. Utóbb nagy kellemetlenségei voltak itt s azért elhagyta a Schweizot s néjével s családjával állandán ide jött.

Tudományos előadásokat akart tartani valási s egyházi kérdések fölött, de az itteni magasabb egyházi személyeknek közbevetése folytán erre nem kapott engedélyt.

Tiszta erkölcsi s művelődési kérdések fölött tarthat előadásokat s ezekből máris egy egész cye-lust hirdetett.

Ha másért nem is, legalább kétszínésből azt hiszen tömegesen fogják látogatni értekező előadásait a notre-damei székes egyház egykori közkedveltségű s nagybíró szónokának.

Kolozsvármegye közigazgatási bizottsága

folyó hó 5-én tartotta meg martius havi rendes ülését.

(Vége.)

Patai Szamosfalvi Miklósnak felfolyamodásában használt sértő írásmódorért hozott alispáni határozat elleni felfolyamodása elutasítván — az alispáni határozat tejtartalmulag helybenhagyott.

Bandi János és társai kalántó lakósnaknak a faizási és legeltetési ügyben a n. m. belügyminister urhoz intézet s onnan elintézés végett elküldött kérésük, mivel harmadfoku határozat ellen további felfolyamodásnak helye nincs — elutasították.

Mosa Sámuel árvászéki elnök, tudásul vett jelentéséből megemlíti, hogy január haváról átjött 87 drb, február hava folytán bejött összesen 627 drb, ebből február hava folytán el-látott 649 drb, hátralék maradt 65 drb, tehát 22 darabbal kevesebb, mint január havában. Gyámkinvezés történt 19 esetben, gyámítási ki-nevezés pedig 14 esetben. Gondnok február havá-ra csak egy nevezetett ki. Fekvéseladására engedély adatott 12 esetben. Az árvapénztárba befolyt mártius 1-ig 3065 frt 94 kr. A volt Dobokamegyéből átkapcsolt részekben levő árvacsaládok átjött vagyona tesz 27,497 frt 10 kr, melyből 20,700 frt csak névleges vagyon, mely még a volt dobokamegyei árvászék által ki volt utalva.

Az árvászéki elnöki jelentés kapcsában Sebestyén Mihály királyi ügyész kérdést intéz a megyei árvászéki elnökhöz, hogy igaz-e — mint a torda-aranyosmegyei közigazgatási bizottság közlelbi üléséről közölt hírlapi tudósításból tudomására esett — hogy Méhes és Velkér községek árvai ügyiratai ismételt felszólítás dacára sem adattak ki az árvászék által, mire azon felvilágosítást nyertük, hogy ez irányban a megyei árvászék egyszer sem kerestett meg.

Dr. Nagy József megyei főorvos csinosan összeállított jelentéséből meggyőződünk arról, hogy a megye területén komoly jelentőségű járvány nem lépett fel, sőt a Sz.-Fenes községében uraltog dyphtheritis is már szűnőfélben van, a küldött járványorvos sikeres működést folytat. Ellenben a bőrbetegségek, különösen a rüh, az idén nagyobb mérvben lépett fel, míg ellenben bu-jasenyveset alig merült fel.

Márk Ferencz kir. adófelügyelő felolvasott havi jelentéséből ismét azon meggyőződésre jöttünk, hogy az adóbehajtás körüli újabb eljárás még nem gyökerezvén meg, kedvező siker felmutatbató nem volt.

Ezután a királyi adófelügyelőnek több köz-ség egyes elszegényült, elhalt vagy elbujdosott tagjai egyéni, felhajthatatlanná vált alótartozásának törlése iránti javaslata elfogadattván: beje-lenti azon körjegyzők neveit, kiket mulasztásuk miatt a törvény értelmében megbírságot. Sajno-san kell megjegyeznünk, hogy többet hallottunk 15 névről.

Királyi főmérnök Székely János, előadja Középlak és Tamásfalva községeknak az Almás vize szabályozása iránti kérésüket, minek folytán az ügyről részletes jelentéstétel végett, folyamodó községek költségén, megyei mérnök Incze Kálmán a helyszínére kiküldetett.

A kir. építészeti hivatalnál f. hó 20-án törtéendő árlejtésre bizottsági képviselő kiküldésére főispán ő méltósága felkérte.

Kethely József kir. tanfelügyelő előadja a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a Gyalu mezővárosában felállítandó elemi állami napskola engedélyezése iránti rendeletét, mi is örvendetes tudomásul vétetett.

Ezután több kevésbé fontos tanügy előadása után

Sebestyén Mihály kir. ügyész felolvassa havi jelentését, mint tőle már megszoktuk, nagy részletességgel és pontosággal, miből megemlítjük, hogy február hava folytán vizsgálati fogság alatt 18 megyei férfi és 1 nő állott, a kir. já-rásbírságok ítéletei alapján pedig 28 frt 30 kr bírsággal folyt be.

Február folytán 16 férfi és 2 nő kezdette meg büntetését.

Bűnrádi költségek fejében felhajtott 28 frt, rabtartási költségek fejében 114 frt 84 kr, a rabok munkakeresménye pedig tett 93 frt 48 krt.

Élénk vitára adott alkalmat a Kaszó Dé-nes, csucsal körjegyző fegyelmi ügyben hozott fegyelmi választmányi határozat ellen beadott fel-folyamodás kérdése, mely azon megoldást nyerte, hogy miután a közigazgatási bizottság a fegyelmi ügyekben érdemleges határozati joggal nem bír, adassék ki a fegyelmi választmánynak, mely a fel-vagy fel nem terjesztés felett határozzon. Ez-után

Werlein Ernő kir. táviradigazgató több kevésbé lényeges pósta- és táviradügyet adván elő, az ülés délutáni 2 órákor bezárott.

Tudósító.

BELFÖLD.

Cs.-Szerecs, 1877. márcz. 5.

T. szerkesztő ur!

Műkedvelői társulatunk művezető bizottsá-ga, hogy a komoly bőjti napok alatt közönségün-keket változtat, nemes és hasznos szórakozásban részesítse s egyszersmind a kegyelet és jótékony-ság gyakorlására is alkalmat nyajtszon: a mádó-falvi veszedelemkor elesett srákyok ősnöknek állít-andó síremlék javára — több műpártoló urak közreműködésével — „felolvasás, ének- és sza-valati estélyek“-et rendez.

Az első estély tegnap tartott meg követ-kező műsorozattal:

1) „Esihima“ előadta a cs.-somlyói gymna-sium ifjúság énekkara, 2) „A hullák égetéséről“ felolvasta Szabó István tanár ur, 3) „Az utolsó alamizsna“ Petőfitől, szavalta Körmeny R. k. a. 4) „Az öreg szolgál“ Tompától szavalta Nagy Imréné u. a. 5) „Képzelmű utazás a mindenségben“ felolvasta Adorján Imre tanár ur, 6) Mar-saillase (induló) eladta a somlyói gymn. ifj. ének-kara.

Ezen estély igen szépen sikerült, miről a viharos tapsok, többszöri kihívások és önzőlk bok-réták minden egyéb commentár nélkül is elég bizonyosságot tettek. Sokkal jobban megtalálhatta itt a szív, kedély, képlezet és az ész a maga ked-ves játékszereit, mint egy egy férczelt szindarab-ban s mégis sajnos! hogy publikumunk olyan cse-kély számban reprezentálta magát.

Egyedül az idő zordonsága mentheti ki a meg nem jelenteket a részvételemség vádjá alul.

Az összes bevétel 30 frt volt.

Jövő szombaton (mártius 11-én) adatik „Az amerikai“ népszimű Szigligetitől, melyre az elő-készületek javában folynak. Erről s a követke-zendő estélyekről annak idejében megemlé-kezük.

r.—l.

A törvényhatóságokból.

Beszterczemegye közigazgatási bizottsá-ga gyűlése.

Besztercz, 1877. márcz. 8.

A beszttercz-naszódmegyei közig. biztság ma tartotta VI-ik ülését d. e. 10—12¹/₂ óráig. A tagok a betegeken kívül mind jelen voltak; az adófelügyelő erős elfoglaltatása miatt képvisel-tette magát. Tagok száma összesen 18 volt. Legelső előadó a megyei főorvos volt, az egész-ségügy Ilva Mára kivételével az egész megyében megnyugtató; Borgó Prund vidékén az iskolák megnyittattak.

Alispán a sorozás eredményéről tett kedvező jelentést.

A közös hadseregbe besoroztatott 140, a tartalékba 20, a honvédekhez 25 ifju.

Csupán Beszttercz város maradt adós egy honvéddel, de kielik ez is a 30 távol maradt ifju közül. A közigazgatási teendőkr jó rendben voltak. Adó befolyt 35 ezer forint, hátralék 85 ezer frt. Az új adókitelési munkálatok folya-matban vannak. A kir. mérnök a borgótihi nagy hó fuvatagokról tett jelentést mely rendki-vül igénybe vette egy pár község kézi munkáját s az akadály még sincs elhárítva, mert újabb hó fúvás az egész munkát megnehezítette. A bizott-ság megértvén a községek nyomorát és küzdelmét feliratot intéz a miniszteriumhoz, hogy ezen csa-pás elhárítására ezután állami segély 40 kr napi-bér kéressék, mert kívánni sem lehet hogy ilyen hálátlan és sanyaru munkát egy két falu kisézett szegény népe hajtsan végre ama fontos, közleke-dési vonal rendbentartására. Az absolutismus alatt is országos erőt szoktak volt fordítani ezen munkára, hol 2—300 munkás 5 napig kell hogy háljon, mert a közelben egy kunyhó sincsen. A havat takarítsa, és ahóhátan kell hogy háljon; a közigazgatási tisztviselő minden tekintélye tönk-re van téve, mint egy tag megjegyző, ha ilyen óriási munkát egy pár falutól követelünk.

A szolgabíró parancsol, a zsandár kirendeli, a népet, de egyik utcán megindul, a másikon szétszalad s nincs annyi zsandár, hogy ismét öss-zeszedje őket.

Élően, szomjan napokig havat hányni, hóhát-an háljni, nemkevés feladat, épen ezért a felirat megszavazása egyhangulag történt. Tanfelügyelő havi jelentése elfogadattott, a törzskönyv izeinek kinyomatása meghatározottat, Mr. Nemcsy köz-sége anyagi állapotainak megvizsgálásával a tanfelügyelő bizott meg. A nyelvkérdés méregbe hozta Lika Dániel tagot s nagy garra odahagy-ta az ülést, mert indítványát egy lélek sem pár-tolta. Azt indítványozta, hogy minden előadó a gyűlés előtt 2—3 nappal adja be munkálatait az alispánhoz s ez készítsen belőlük román és né-met kivonatokat. Szegény alispán lenne, a kiilyen törvényellenes és hálátlan munkára vállalkoznék. Ilyen indítvány szót sem érdemel s mert azelőtt ily nézetet nyilvánított, dr. Lika Dániel megha-gudott és elszaladt. Nincs megye, a hol a német és románnyelv iránt annyi tekintettel lennének mint Beszttercz-Naszódmegye közigazgatási bi-zottságában. Minden egyes darabot 3 nyelven per-traktálnak.

Minél méltányosabb az elnököl főispán, an-nál követelőbb egy-egy tag. Nincs egy román tag aki ne beszélne a legjobban a német-nyelvet és csak azért is románul vágja. Am teljék kedvük benne, de gondolják meg ezen túlzó nem-zetiségi urak, hogy tulzássaikkal önmagukat teszik lehetetlenné. Különbén a gyűlés a legszebb rend-ben folyt le, mert elnökünk kerekén tudtára adta dr. Likának, hogy a nyelvkérdés vita-tárgyát nem képezheti, hanem ha teszik irjon a miniszterium-hoz s Lika Dániel erre a termet oda hagyván, az ügy elejtetett.

Tanügy.

Tanügyi jelentés Beszttercz-Naszódmegye tanügyi állapotáról 1876. szept. 15. december 15-ig.

(Beszttercz-Naszódmegyei közigazgatási bizottság január hó 10-iki gyűlésen előterjesztette Kócs Ferencz kir. tan-felügyelő.)

(Vége.)

16. Deczember 20-án.
A szeretfalvi gr. kath. román tan-nyelvű egy tanítóval bíró vegyes népiskola. Lét-szám 25 jár 15.

Szeretfalván ép mint Harinán a tanító sa-ját egy szobájából álló lakásban tanít, mely rend-kivül szép, sőt és pizkos, de a jövő tavaszon az új papi lakot iskolává alakítják át, mely e célra alkalmas leend. Az egyházi hatóságot fi-gyelmeltetni fogom. Iskola butor, író és tanzer napló egyszóval az egy Magyarország térképen ki-vül épen semmi. A tanító rémitő nyomorban él. Létszám 25 jár 15.

17. Deczember 30-án.
Alsó-balázsfalvi egy tanítóval bíró ró-mán tannyelvű gr. keleti elemi vegyes népiskola. Lét-szám 36 jár 24.

Az iskola új, elég alkalmas, de nincs beke-ritve, roppant hideg volt benne, nem volt tűzfá. Naplói nincsenek, író szer semmi, tankönyv, föld-gömb, térkép egy sincs, kert van, de a kertészet nem taníttatik, tornászat sem. Csak vallás, olva-sás, kevés számtan és ének taníttatik. A tanító nem képesített. Iskola alap 517 frt. Az egyház hatóságot figyelmeztetni fogom.

18. Deczember 30-án.

Felső-balázsfalvi egy tanítóval bíró ro-mán tannyelvű gr. keleti elemi vegyes népiskola. Lét-szám 58, jár 31. Az iskola új s a czelnak meg-felel, de udvara nincs bekerítve. Naplók nincse-nek, tankönyve csak két gyermeknek van, író tanzer épen semmi. Tanít a lelkész Popovits Petru. Isk. alap 400 frt, de vesszélyben forog. Az egy. hatóságot figyelmeztetni fogom.

1) Általános észleletek és javaslatok.

Általában egyetlen egy iskolában sem tu-dott a tanító hivatalos s pecsét által megerősített tárgysorozatot felmutatni. Az egyház hatóságot

ezen intézkedést még sehol sem léptették életbe. A gör. keleti iskolákban mutattak ugyan egy pécsetes nyomtatványt, melyben az 1868 t. cz. előírt tantárgyak vannak kinyomtatva, de a kézi könyvek és tanszerek a nyomtatványokon merőben hiányoznak és csak sok tudakozás után lehet megtudni, hogy minő kézi könyvet használnak, míg ha a tanító felbírta mutatni a rendelt pécsetes tárgysorozatot, egy pillanat alatt álsáhnak tekinteni. Az egyház hatóságok ezen körülményre még egyszer felhívták.

2) A beszerzei fu. népiskolában a testgyakorlatot teljességgel nem tanítják. A három felekezet iskola székeinek közösen kellene ezen ügyben gyűlést tartani és közös erővel társadalmi uton egy közös téli tornatermet építeni és felszerelni a egy közös torna tanítót tartani.

3) A beszerzei fuiskolában gazdasági és kertészeti gyakorlatok egyáltalán nem tanítanak. E hiányon szintén közös erővel kellene segíteni az iskola székeknek. A város adhatna kertnek való helyet, a beruházás és gyakorlati oktatás az iskola székek gondja lenne. Az itteni gazdasági iskola semmiképp sem potolja a gazdasági és kertészeti gyakorlatokat, mert abba alig 10-12 tanuló lép be évenként, de annak igazgatója bizonyosan segítségét nyújtana egy népszerű kerti gazdaság berendezésére.

3) A falusi iskolákban merőben el van hanyagolva a tornatanítás, a gazdasági és kertészeti gyakorlatok. Célszerű lenne a nyáron Beszerzei állam költségén 4 heti tornapontmunkát nyitni és a tanítókat az egész megyéből erre berendelni. A torna tanfolyamot össze lehetne kötni a gazdasági és kertészeti gyakorlatok tanításával és e célra a beszerzei gaz. isk. igazgatójál igénybe venni.

4) A legtöbb falusi iskola szék tulajdonképp azt sem tudja, hogy minő tanszerek azok, melyeket az iskola számára meg kell szerezni és honnan lehet azokat a legutányosabb megszerezni. Részemről kifogom legközelebb magyar, német és román nyelven a legutányosabb tanszerek jegyzékét nyomtatni és minden község számára megküldeni. Így legalább tudni fogják, hogy miket és honnan lehet a legutányosabb árban megszerezni.

A módszeres értekezletek.

A közoktatásügyi miniszter két év előtt a köznevelési tanácsokhoz oly módszeres értekezletek tartását rendelte el, melyek az időszakonként bérbeadott tananyagot előre összehangzólag megállapítások, czélzserűen beosztás alkalmával szolgáljanak a tanítás módszeres kezelésének megbeszélésére. Ezen értekezleteknek feltételezett jegyzőkönyveiből a miniszter örömmel vett tudomást a buzgalomról és ügyzetéről, mely néhány jelesebb középiskola tanártestületében nyilvánul és tagadhatlan, hogy az értekezletek általában jó hatással voltak az egyes intézetekben követett tanmenet pontosan feltüntetése és azoknak tüzetes megvizsgálását és egybevetését lehetővé tennék, ennél fogva a közokt. miniszter azon czélból, hogy egyrészt az összes köznevelési tanácsok egyöntetű eljárás követésére, másrészt pedig hogy a jegyzőkönyvek intézeteink befállapotának tanulságos képét nyújtsák s a kellő egybevetésre s a netalán mutatkozó hiányok orvosolására alapul szolgáljanak, mint értesítünk, az országos közoktatási tanács meghallgatása mellett az értekezleti jegyzőkönyveknek miként leendő szerkesztése iránt részletes utasítást bocsátott ki s azt a tvtatóságoknak a pártfogásuk alatt levő tanintézetekben leendő alkalmazás czéljából a napokban küldötte meg.

Jogi rovat.

Semmitőszéki döntvények.

23355-876. sz. A trdtás 33 §-ában említett jogi személyek sorába nem tartozó, mindamellett több társuk nevében főllépő felperesek, a társak megnevezése, s azok részéről szabályszerű megbízás bemutatására utasított.

19618-876. sz. Gondnokság alatt álló egyén saját személyében megidézhető nem lévén, az elnevezési módhoz hozott bírói határozat a trdtás 197. § 14 pontja értelmében semmis.

20159-876. sz. Kiskorúak a közgyám képviselőitől perbe nem idézhetők s el sem marasztalhatók.

22245-876. sz. A felfolyamodás, mint szabályellenes beadványának visszautasítása alaki sérelmet nem képezvén, semmisségi panasz tárgyát nem szolgálhat.

22 13-876. sz. A felajánlott bizonyítékok mérlegelése s azok miként való alkalmazása az ügy érdemének vizsgálatát feltételezvén, arra a kir. semmitőszék hatásköre ki nem terjed.

A perköltségek megfizetése a trdtás 251. §. szerint az érdemben ítélt bíróság hatáskörébe tartozván, az ez irányban szenvedett sérelem semmisségi panasz után nem orvosolható.

Legfőbb ítélőszéki döntvények.

685.877. sz. Becsületértési keresetekben fétbizonyíték mellett póteskü meg nem ítéltet.

12587.876. A kötelezvényre vezetett elismervények szerint önként fizetett kamatok tökéltörlesztésül nem tekinthetők, s vissza sem követhetők. A törvényest meghaladó nagyobb kammat pedig a kezesség elvállalása után, ennek hozzájárulása nélkül köttetvén ki, a kezest nem terheli.

9296.876. Ha a váltótartozás folyán köztörvény utján indított, keresetben a váltó elvezettnek állítatik, az adós, felperes kérelmére akképen is elmarasztalható, hogy tartozását a váltó megsemmisítésének igazolása esetén lesz köteles megfizetni.

10517.876. Nem követelheti a bérbeadó a bérserződésnek a bérfizetés elmulasztása miatt való megszüntetését, ha a bérösszeget a fizetési határidő lejárta, s a megszüntetés iránt folyamlatba tett per megindítása előtt, minden fentartás nélkül, felvette.

Szabványok

a választó kerületek beosztása, valamint az 1876. évi XII. t. cz. alapján összehívandó szász nemzeti egyetem tagjai megválasztásának módzata tárgyában.

Megállapítva az egyetem meghallgatása után a nagyméltóság m. kir. belügyminiszteriumnak 1877. évi. febr. hó 8-dikáról 711 szám alatt és 1877. évi. március hó 2-dikáról 951 szám alatt kelt rendeletei értelmében.

A. A választó kerületek beosztása.

Az 1876. évi XII. t. cz. 8.§-lye d. pontja 1. szakaszában meg levén állapítva, hogy a fennállott királyföld városai magukra két választókerületet képezzenek és a szász nemzeti egyetembe kilenzt képviselőt küldjenek, még pedig Nagy-Szeben és Brassó városok kettől kettől, Segesvár, Medgyes, Beszerze, Szász-Sebus és Szászváros városok egyet egyet, a királyföld többi részei egyelőre, még pedig a szász nemzeti egyetem vagyona iránt fölmerülhet igény kérdésének bíróság utján leendő eldöntéseig, a következő 11 választókerületre osztatnak föl:

I. Nagy-szebeni választókerület magában foglalja volt Szabenszék valamennyi falusi községét, ide érve Szalistsye és Talmás főútszék minden községét, ugyintzen a régi Szabenszékbe kebeleztet határföldi községeket is.

II. Brassói választókerület, magában foglalja fennállott Brassó vidéke valamennyi falusi községét, továbbá az ugynevezett hétfalukat, végül Apáczs, Krizba és Ujfalú községeket.

III. Segesvári választókerület, magában foglalja volt Segesvárszék valamennyi falusi községét.

IV. Medgyesi választókerület, magában foglalja volt Megyesszékhez tartozott valamennyi községet.

V. Beszerzei választókerület, ehhez tartozik volt Beszerze-vidéke valamennyi községe.

VI. Szászsebusi választókerület, magában foglalja volt Szászsebuszék valamennyi községét.

VII. Szászvárosi választókerület, áll volt Szászvárosszék valamennyi községéből.

VIII. Nagysinkai választókerület, ezt képezi volt Sinkszék valamennyi községe.

IX. Köhalmi választókerület, magában foglalja volt Köhalmiszék valamennyi községét.

X. Ujgyházi választókerület, ehhez tartozik volt Ujgyházszék valamennyi községe.

XI. Szerdahelyi választókerület, magában foglalja volt Szerdahelyszék valamennyi községét.

Ezen 11 választókerület mindenike egy egy követet választat saját országgyűlési választóival a szász nemzeti egyetembe.

(Folytatása következik.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. márc. 7.

— **A m. kir. pénzügyminiszter** Gócz József rendelkezés alatti adótszét a n. szabeni kir. adófelügyelő mellé III. adósz. n. sz. tisztizté nevezte ki.

— **A m. kir. igazságügyminiszter** Szarka László m. vásárhelyi ügyvéd irnokot an. szabeni kir. tvszékhez irnokát nevezte ki.

— **Donadio Bianca** k. a. tegnapi „Rigoletto”-ban, Verdi szép dalművében lépett föl. Gilda volt a művésznő utolsó-előtti vendég szereplése színpadunkon s így szinte előre látható volt, hogy a közönség, — mely ma is egészen megtöltötte a házat, — olyan ovatiókkal fogadja, mintba már utolsó föllepő lenne. A mint először megjelent, hatalmas tapsvihár és mintegy 11 szobnól szebb virágcsokor és koszorú fogadta. Eneke és játéka ma is egyaránt művészi magaslato állott s a közönség nem győzte eléggé tapsolni szebbnél szebb, érdelemtől duzzadó, kifejezés teljes áriáit. Az est többi főszereplői Caravatti (Rigoletto), Dalnoki (herceg) és Marcell (Sparracuile) urak és Bacso Luiza k. a. (Maddalena) hasonlóképp kitűnően működtek közre és sok tapost arattak.

— **Dalnokinének** jutalomjátékául, holnap csütörtökön a „Herczegasszony” című operette fog előadni. Ez alkalommal lépik fel betegségé után először Krescsányi Sarolta. Ez érdekes előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Jókay Mórnak** „Szép Miklós” című színműve Budapesten pénteken, nálunk Kolozsvárt pedig szombaton fog előadni.

— **A helybeli** rom. kath. belvárosi leányiskolánál egy tanítónő állás megüresedvén, az egyházi képviselő bizottság választmányja, egyetértőleg az iskolaszékekkel, vasárnap tartott ülésében a választást f. hó 25-ére tűzte ki, egyúttal kimondván, hogy a pályázó 15 tanítónő közül nem jelöl ki egyet sem, hanem azokból szabadon választat a közgyűlés. A pályázók között, mint halljuk, többen vannak, akik nem kolozváriak, valamint olyanok, kiknek már biztos állomásuk vannak. Nem tudjuk, hogy a közgyűlés tagjai milyen elveket követnek a választásnál; de részünkön azt hisszük, hogy a természetes méltányosságnál fogva első sorban nem az idegenek és a már biztos állással bírók, hanem oly pályázók lenne válsztandók, ki kolozvári szülők gyermeke, még nincsen alkalmazásban és így törekvése, mely őt a nem épen rózsás tanítónői pályára vitte, saját szülővárosában nyer méltányló elismerést és támogatást.

— **A kolozvári** orvos-tudományi társulat 1877 március 10-én szombaton délután 5 órakor a városbáz tanácstermében természettudományi estélyt tart, melyre a t. cz. közönséget tisztelettel meghívja. Tárgy: Koch Antal, A köziklák virágairól A titkár.

— **Dr. Plósz Sándortól** a kolozvári m. kir. tud. egyetemen a m. polg. törvénykezési jog, és a váltó és kereskedelmi jog ny. r. tanárától „A magyar váltójog kézikönyve” című munkának első füzeté megjelent. Az egész munka körülbelül 18 lrvé fog terjedni, s a f. évi március hó végéig megjelenni. Ára a teljes műnek 2 ft 80 kr.

— **Bignio Lajos**, a bécsi operaház kitűnő baryton-éneke, mint a „Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt”-ban olvassuk, közelebből Nagy-Szebenben szándékozik egy hangversenyben föllépni.

— **Eljegyzések.** Özv. br. Wesselényi Farkasné sz. gr. Kendeffy R. bájos leányát Jenkét a napokban jegyezte el Tolnay Reginald. — Nagy-Váradon pedig br. Podmaniczky Béla a napokban váltott jegyet br. Gerliczy Erzsikével.

— **N-Berivói Boér Ferencnek** február hó 26-án történt elhunnya általános részvétet és megdöbbenést okozott. A bekövetkező catastrophiát sejteti sem lehetett. Irt nap reggelén ugyanis nejevel, Háportonban levő birtokára ment ki, hogy mint jeles és figyelmes gazda megtekintse és intézkedéseket tegyen. Egész napon át folytonosan gazdaságával volt elfoglalva, és este 8 órakor is szép holdfény lévén kertjébe ment. Már vacsorára csengettek s miután nem jött, felkeresésre indultak. Cseléde a kerti forrás körüli uton találta meg, arcra esve, halva. Még azon éjjel N.-Enyedre szállították be. Az elhunyt a közügyekben igen tevékeny részt vett s nem mulasztotta el bármily csekély fontosságú gyűlésben is megjelenni. 1848 előtt A-Fehérmegyének is derék tisztviselője, szolgabírája, alispánja, főbírája lett, fokozatonként szereve meg azon képességet, mely a gyakorlati közigazgatás emberét kimenteni szokta. r. l.

— **Szebenmegye** főispánja, mint szász ispán, a belügyminiszter által az 1876. évi XII. törvényozikk értelmében reáruházott meghatalmazás alapján a szász egyetem közgyűlését folyó hó 19-ére összehíván, a választókerületek beosztására vonatkozó szabványok és a választások megjelölése körül követendő eljárást megállapító szabályzatot kellő mennyiségű példányai egyidejűleg megküldése mellett Szeben, Brassó, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő, Beszerze, Hunyad és Udvarhely-megyék alispánjait felszólította, hogy immár az illető megyébe kebeleztet, azelőtt a fennállott királyföldhöz tartozott községekben, ugy a választás megjelölése folyó hó 15-ére kitűzött, hatánapot, mint pedig a megnyitás hatánapját lehető gyorsan kihirdetessék és hatáskörükben intézkedjenek, hogy az illető választók jogaikkal és kötelességeikkel kellőleg megismerkedjenek. A választásra vonatkozó, belügyminiszterileg megállapított szabályzatot fennebb, egész terjedelmében közöljük.

— **A folyó hó** 6-án N-Enyeden tartott m. bizott. közgyűlésnek egyetlen fontos tárgya a becsől járási bizottsági tagok megválasztása volt. Előzők lettek a gy.-fehérvár-abrúdbányai becsőlj-ban: Biró Lajos, a balászfalviban: B. Splényi Henrik, a n.-enyediben Szalánti Lőrincz Boér Ferencz biz. tag elhunnya felett jegyzőkönyvileg részvét fejeztetett ki.

— **Petőfinek** az erdélyi muzeum számára szánt carrarai márvány mellszobrát újabb adakoztak: Gr. Teleky Miksán ivén Kolozsvárt 100 ft, melyhez járultak gr. Teleky Miksáné, Stein Gábor, gr. Teleky Károly 10—10 fttal, Tolnai Reginald, Miksa Imre, gr. Teleky Sándor, gr. Bánffy Béla, br. Jósika Leo, Haller Rezső. Horváth Bertalan 5—5 fttal, Gajdó István, Betegh Péter, Polcz Albert, Voith József 3—3 fttal, Csapó Sándor, Frank Kis János, Csika Imre, Wagner Fr., Korbuly Bogdán, Korbuly Gergely, Gergely Samu, Szöllőss és Csernyánszky, Szathmáry Elek 2—2 fttal. Demeter János,

Ákoncz Sándor, Orbán J., Tauffer Ferencz Lővei Klára 1—1 ft. B-Csabai nyilvános felolvasás jövedelméből Fábry Károly utján 25 ft 50 kr. A bpesti lengyel-kétférvári segélyezési egylete. 10 ft. A tordai takarékpénztár ivén 21 ft, melyhez járultak: Velits György 2 ft, K. Nagy Imre, Harmath Andor, Nagy Dénes, özv. Siményfalvi Miklós, Lengyel Ádám, Dániel Ferencz, Gombos László, Dániel József, Foith Károly, Liétsch Sámuel 1—1 ft, id. Csetis Sámuel, Zöld János, Harmath József, Vlász János, Istvánffy Péter, Érsek Lajos, Nagy Olivér 50—50 kr, Székely János, Moldvai György, Szalai Gy., id. Gegeri Sámuel 40—40 kr, s még 15 adakozó. Egy valaki Gödöllőről 1 drb ezüst rubel. Balázs Árpád Kesztelyről 1 ft. Összesen 157 ft 50 kr s 1 ezüst rubel. A már kimutatott 585 ft 25 kr s 1 aranyval 742 ft 75 kr 1 arany s 1 ezüst rubel. Tórs Kálmán, a Petőfi mell-szobor bizottság pénztárnoka Budapesten, Athinaeum épület.

— **Bem-szobor.** Berecky és Borosnyai képviselő urak, mint a marosvásárhelyi Bem-szoborbizottság tagjai felkérték azon urakat, a kik az aradi vértanúk szobrára szerkesztett pályázati hirdetményre véleményadással megbizattak, hogy nyújtsanak segédkeztet a Bem-szobor felállítás körüli is. A felkértek a legközelebbi napokban fognak tanácskozni együtt Berecky és Borosnyai urakkal ez ügyben, s a pályázati hirdetményt tervezetet készítenek. A Bem-szoborra eddig 13 ezer ft áll rendelkezésre. A szobrot mintegy 18 ezer forintba tervezik.

— **A magyar** tudományos akadémia 3-ik osztályának ülésén 1. Martin Lajos 1. t. olvasott fel ily című értekezést: „A változtatási hánylat alkalmazása a propellerfelület egyenletének lefejtésére.” A felolvasás némi vitára adott alkalmat a felolvasó és Szily Kálmán r. tag közt. Martin nézetei ugyanis ellenkeznek az akadémia III. osztálya némely tagjának nézeteivel, és pedig oly mértékben, hogy Martin felszólított, miképen a kérdésben levő mennyiségnyi tétel eldöntése végett értekezését valamely külföldi lapban adja ki.

— **Szomorú menyegző.** Szombathelyen halálos ítéletet hajtottak végre szombaton. A gyilkos Rosner Jánost akasztották föl, kinek ő felseje sem adott kegyelmet. A kivégzés előtti napon házasodott meg a börtönben, egybekel-vén kedvesével, hogy két gyermekét törvényesítse.

— **Egy pap öngyilkossága.** Horvay Károly, kit mult őszszel tettek át a kassai káplánságról Somodiba leszkésznek, febr. 25-én, mint a „M. Állam” írja, elmeháborodásában önmagán sebeket ejtett s 27-kén azok áldozata lett. Először töröl iparkodott életének véget vetni, mi nem sikerülvén, revolverrel oltotta ki életvilágát. A kimult 42 éves volt s 18 évet töltött áldozati pályán.

— **Patti Adél** óriási diadalt arat a bécsi udvari operában. Legelső szerepének az „Alvajáró”-t választotta, melynek előadásán a császári székvaros legelőkelőbbjei megjelentek. Maga a király is jelen volt, a trónörökösök. (A királyné tudvalevőleg Gödöllőn van mostan.) Ott volt továbbá Károly Lajos főherceg; az angol nagykövet Buchanan, Hoffman közös pénzügyminiszter, Mandel főhadsegéd s Ahrenberg és Kinszky hercegnők stb. A művészvilágból Wolter és Nilsson aszótyok halgatták a pacstírt. Patti kilépésekor riadó zaj fogadta; az előadás alatt számtalan koszorú hullt lábaihoz; nagyszertén énekelte, — miben a jó Nicolini híven és sikerrel segítette őt elő.

— **Vasuti járművek kicserélése.** Évek utáni fáradozásnak végre sikerült a vasuti járművek kölcsönös kicserélésére nézve egy nemzér közti köteleket létesíteni. Ezen czélunk — előressére — a világ forgalomban (a kocsik kicserélését illetőleg) egyöntetű szabályok létesítésére legnagyobb áldozatot a francziák hoztak, miután az egész elszámolási módokat halomra döntötték, s a német intézkedésekhez csatlakoztak.

— **Vasuti baleset** történt Bostonnál (Amerikában.) Egy személy szállító vonat ugyanis kiskilott s a töltésről a mélységbe zuhant. Hány veszté el életét, bővebb adatok még hiányzanak.

A „KELET” magán-táviratai

Feladatott Budapesten márc. 7. d. e. 11 ó. 10 p.

Érkezett Kolozsvárra márc. 7. d. e. 11 ó. 18 p.

Ignatieff bizalmasan kijelenté Berlinben, hogy reméli, miszerint a porta enged, mert Salisbury elvette utolsó reményét is az Angliával való szövetséghez, ha azonban ez engedékenység nem következnék be, Oroszország jóakaró semlegességet kíván a hatalmaktól.

Boszniában a lázadás terjed.

Ignatieff ma megy Párisba, odaérkezett Londonból Suvloff is. Hayes, az egyesült államok elnöke, programbeszédében a déli tartományoknak önkormányzatot ígér, a rend helyreállítására felhívja a demokratákat és republikánusokat, a burocracia eltűnését, szabad iskolát s külfölddel szemben non interventió elveit állítja fel.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozvári takarékpénztár 1877. február havi üzletforgalma.

Bevétel. 282 betét után 80,856 ft 74 kr, visszafizetett váltók 134,198 ft, visszafizetett előlegek 2,830 ft, visszafizetett jelzálog kölcsönök 800 ft, befizetett kamatok váltó s előleg után 3,655 ft 31 kr, illetékek 947 ft 62 kr, jelzálog kölcsönök után befizetett kamatok 12 ft, részvény átiratási díj 2 ft, házbér az intézet saját házai után 160 ft, állam illeték előlegek után 8 ft 10 kr. Összesen: 255,384 ft 77 kr. Pénztári maradvány január 31-ről 220 ezer 866 ft 25 kr. Főösszeg 446,251 ft 3 kr.

Kiadás. Visszafizetett betételek s tőkésített kamatok 185. t. n. 92,364 ft 67 kr, betéti folyó kamatokra 49 ft 75 kr, leszámított váltókra 145,070 ft, jelzálog értékpapírokra 1,650 ft, jelzálog kölcsönökre 18,800 ft, kezelési költségekre 15 ft 50 kr, napi biztosi tisztelet díjakra 38 ft, tiszti fizetésekre 759 ft 42 kr, apólekos költség az intézet saját házai után 8 ft 23 kr, házbérvédelem adóra 450 ft, jövedelmi adóra 403 ft, bélyeg illeték betéti kamatok után 1 adó 50 kr, államilleték előlegek után 8 ft 10 kr. Összesen: 259,612 ft 7 kr. Pénztári maradvány febr. 28-án 186,638 ft 96 kr. Főösszeg 446,251 ft 3 kr.

Kolozsvárt 1877. febr. hó 28-án.

Kimutatás

a tordai kisegítő társulat forgalmáról 1877. febr. havában.

Bevétel. Pénztármáraké január hóról 4121 ft 7 kr. Havi rendes és rendkívüli betét 3907 ft 56 kr. Könyvdíjban 1 ft 30 kr. Kamat, provisio és váltódíj 1239 ft 32 kr. Bélyegdíjből 45 ft 95 kr. 180 tagtól visszafizetett kölcsön 42372 ft. Összeg: bevétel 51687 ft 20 kr.

Kiadás. 181 váltó mellett kölcsön 43016 ft, Kezelési kiadás 317 ft 65 kr. Bélyegre 45 ft 30 kr. Tőke visszafizetés 6563 ft 90 kr. Pénztári készlet 1744 ft 35 kr. Összeg kiadás 51687 ft 20 kr.

Torda, 1877 március 1.

Közi a felügyelő választmány.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, csütörtök mártius 8-án, 1877.

18-ik színet.

Dalnokiné K. J. jutalomjátékául:

A hercegasszony.

Vig opera 3 felv.

Kezdeté 7 órakor.

Napi árak: Közép páholy 5 ft. Alsópáholy 4 ft. Felső közép- vagy betűs páholy 3 ft 50 kr. Felső páholy 3 ft. Emeleti erkélyek 1 ft 50 kr. Földszinti támlaszék és alsó erkély 1 ft. Földszinti 1-50 rendű zártzék 1-6 sor 80 kr. Földszinti 2-od rendű zártzék 7-13 sor 70 kr. Földszinti alföldy 40 kr. Karzati számozott ülőhely 40 kr. Karzat 20 kr.

Távirati tudósítás bécsi tőzsdéről.

Március 6-án 5 % Metaliques 62.95 ft. Kamat — 5 % Nemzeti kölcsön 67.95 ft. Arany járadék 10950 1860 iki államkölcsön 74.75 Bankrészvények 825. Hitelrészvények 150.50 London 123.60 Ezüst 113.40 Cs. kir. arany 590. Napoleon'or 987 — 100 márk német-érték 60.70

Urbai kötvények: Magyarország 75 — Temesi 72.25 Erdélyi 71.60 Horvátországi

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

A közönség köréből.*)

Felszólítás.

Baumgartner Károly j. (joghallgató az 1874—75. v. 1875—76. tanévben.) Bideskrúty György j. Cseh Ferencz o. (orvostanhallgató az 1874—75. v. 1875—76. tanévben.) Csegezi Gyula j., Dalik Adolf t. (tanárjelölt az 1874—75. v. 1875—76. tanévben.) Endes Lajos t., Farkas Albert j., Farkas Dániel gy. (gyógyszertanhallgató az 1874—75. v. 1875—76. tanévben.) Farkas Géza o., Hidró János b. (bölcsész az 1874—75. v. 1875—76. tanévben.) Gáspár Balázs gy., Jakabos Vilmos o., Kálmán István t., Karácsoni Lajos b., Keserü István gy., Kömives Gerő o., László Dávid b., Melzer Vilmos j., Marosán György o., Málnási Ferencz t., Oblatek Károly b., Pap Sándor j., Primics György t., Purpriger János j., Ráfal Jakab b., Schuster Frigyes j., Szikszai Gyula j., Schuller Károly o., Seridon Gábor b. t. cz. urakat ezenen nyilvánosan felszólítjuk, miszerint a t. egyetemi körnél, részint 1875—76. részint még 1874—75. tanévról való tagsági- és játkéj-tartozásuknak minél előbb eleget tenni el ne mulasszák.

Kelt a választmányának f. évi febr. 10-én hozott határozata alapján.

Kolozsvárt, 1877. márc. 1.

Hamary Béla, Balázs Dénes, e. i. elnök. e. i. titkár.

*) E közérdekű felszólításnak szánt rovat alatt közleményekért csupán csak a sajátbotóság irányában való felelősséget.

(92) (1-3)
TAUFFER FERENCZ
magkereskedő Kolozsvárt

ajánl vetőmagul

hópehel, fehéróráz, Extra Early Vermont és Early Rose
burgonyákat,
valódi oberndorfi sárga takarmány répa magot, melyből kívánatra
mintául repákkal szolgálok,
továbbá nagyválasztékú gazdasági, kerti és virág magvakat,
Pignoletto török búzát, SAYNOR és COOK-féle angol kertész
késeket és ásókat.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve szolgáltatnak ki.

Kricsa Péter
Gyergyó-Szent-Miklóson.

Ajánlja újonnan nyitott és a magyar irodalom jelesebb
(88) termékeitől álló (2-3)

kölcsönkönyvtarat

a t. cz. közönség szives partfogására.
A havi előfétési csak 30 krra t-ttem, hogy a szegényebb
sorsuaknak is ezáltal alkalmat nyújthassak szellemi élvezetre.
Együttal bátorítom a t. cz. közönségnek tudomására hozni,
hogy Stein János könyvkereskedő úrrol Kolozsvárt bizományi
raktárom van és megrendeléseket eredeti bolti áron vagyok képes
eszközölni. Teljes tisztelettel:
KRICSA PÉTER, Gyergyó-Szent-Miklóson.

(55) (4-*)
Árjegyzék
szentjánosi ferencz

Tüzi-faraktárából Kolozsvárt,
a volt esontisztgyárnál és ezzel szemben a Vasútnál
a házhoz szállítva

egy 4 köbméteres öli 12 frt — kr.
vagy ennek fele 2 köbméter 6 frt 25 kr.
egy régi bécsi öli 10 frt — kr.
Ezenkívül szolgálhatok tüzfával, gőzerővel felaprítva, szintén a házhoz szállítva
egy régi bécsi öli 12 frt 50 kr.
vagy ennek fele 6 frt 50 kr.
nagyobb vételeknél 15 meter mázsától kezdve minden egyes meter- vagy is
2 várn mázsá 1 frt — kr.

A valódi jó mérték és az ölek tömött
rakásáról, a tisztelt vevő ott helyt mindig meggyőződést szerezhet.
Rendelmények elfogadtatnak ott helyi a rakárban, továbbá lakásomon:
fapiacsór 2 dík szám. Valamint Veisz József üzletében is.

Pserhofer J.

gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel“.
(15) (9-12)

ajánlja a t. olvasóknak az alatt jegyzett és sok évi tapasztalat után jeleseknek bizonyult
gyógyszerészeti különlegességeket és postai hálózati szerkezeteket.
NB Megrendeléseknél kérem a cím és postai hálózati pontos megjelölését. — Az
alant felsoroltakon kívül még sok egyéb különlegesség van készletben és nemalán készletben
nem levő szerkezet iránti megrendelések legrovidebb idő alatt és legutánabban
eszközölni, és felvilágosítások legnagyobb készséggel állj nékkel adnak. — Küldeme-
nyek a vidékre, bérmentesített pénzküldés vagy utánvét mellett. — Vidéki megrendelések-
nél csomagolásért darabonként 10 kr. számítatik. Nagyból küldeményeknél csomagolás sa-
ját költségére. Ismételteljesítők jutalékban részesülnek.

- Akustikon (fülszesz)** 1 üvegese 1 frt. 0. 4. szám, 1 üvegese 1 frt. 0.
mellegen és nedvesen tartja, oldalmazsa meghé-
s ennek következményei ellen. Készítési szabályos
képződését a fülzsinat, melynek hiánya főkély
sok fülzsinat.
- Havasi fül-szesz** W. Ottm. Bernhardtól,
Münchenben, a müncheni
első orvosi tekintélyek által legkiválóbb házi-
közvetlen mindegyik gyomorgyógyász, kü-
lönösen emésztési gyöngyösek, étvágyhiány, gyö-
morgórtat stb. ellen a szerszeresen bevált. Üveg-
eseje 70 kr.
- Amerikai köcsvény-kenőcs** gyorsan és bi-
zomány ható, kétségkívül legjobb szér házi-
közvetlen és erősítő haj, növekedésen hátré-
haj, társzaggatás, görös, ideges fogfájás, fejfájás
fűszagátat stb. stb. ellen 1 frt 20 kr.
- Anatherin száj-víz** os. k. szab. valódi
lúgosan ellátott legjobb fogfájástól szér, 1 üveg-
ese 1 frt 40 krajczár.
- Szem-essencia** dr. Romershausen-től, a láta-
erő erősítő és fentartá-
sára; eredeti üvegeseiben 4 frt 20 kr. és 1
50 kr.
- Benczés tapasz** Hauerbottól, kitűnő szér
nyitól sebek ellen. Egy té-
gely ára 50 kr.
- Vértisztító lábadscok** Pserhofer J.-tól
lúdosok na. a. l. t. t. ez utóbbi nevet teljes jog-
gal megérdemlik, mivel csakugyan a legkiválóbb
fogó, melyben a lábadscok csodás hatást
ezerszeresen ha nem bizonyították volna. A leg-
makább esetben, melyekben minden egyéb
szér sikertelenül alkalmaztatott, ezen lábadscok
számtalan szér és a legrovidebb idő alatt teljes
gyógyulást eredményeztek 1 doboz 15 lablacse-
csi 21 kr. 1 tükere 6 dobozál 1 frt 5 kr. pos-
tán küldve 1 frt 10 kr. (1 tükereknél kevesebb
rem küldéket szér). Számtalan lábadscok
melyekről láda mondának a pilásként, me-
lyeknek a legkiválóbb és legújabb be-
tő-egében egészégek helyreállítását képezi.
A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább
ajánlja
- Chachou aromatisée** megérdemli a
szel kellemet-
len lehelletét, mely dohányzás stb. következmé-
nye, 1 szelence 50 kr.
- Chinai tolette szappan** a letektele-
pangyártás törén. Használata után a bőr bársón
sma ez és len kellemet szagot tart meg. Igau
s k a tart és a len kellemet szagot tart meg. Igau
s k a tart és a len kellemet szagot tart meg. Igau
- Fiaker-por** 1 doboz 35 kr.
- Fary-balsam** Pserhofer J.-tól, azok ála-
la le bíz szab. zernak van el-
ismertve mindennemű fagybajok és idült sebek stb.
ellen 1 tegely 40 kr.
- Frókivonat** dr. Liebig utasítása szér t. ké-
szítve, a Liebig-féle szér. Fray-
Bentson, eredeti szelenceiben 1 font 5 frt, 5.30
1/4 font 2 frt 70. 1/4 font 1 frt 55. 1/4 font 30 kr.
- Golyva-balsam** megérdemli a t. üvegese 40
krajczár.

Schaffer és Schönberger

elhelyezési intézete
Budapest, vaczi körút 63. sz.

Elhelyez és megrendel azonnal ügyes és megbízható egyéneket minden szakmából,
u. m. könyvvezetők, pénztárnokok, irnokokat, házfelügyelőket, kezelőket, mezőgaz-
dászati és erdészeti tisztteket, kereskedői segédek, gyakornokokat és tanoncokat,
nevelőket, nyelv-, zene- és rajztanítókat, mérnököket, gépészeket, gyári munkásokat
stb. stb.
Raktárnokokat, felügyelőket, kapusokat, házmestereket, mű- és szőlősgépkészeket,
szakácsokat, íróasztaligákat, komornákat, inasokat,
továbbá:
gazdasszonyokat, kulesárnokokat, társalgónőket, utazási kísérőket; varró- és szabónő-
ket; német, francia, angol, olasz és magyar nevelőnőket, pénztárkezelő-nőket, szám-
vevő-nőket, bolti leányokat, áruló-nőket, dohánybázdók, szálladók, vendéglők és kávéhá-
zak számára.
**Gyors és pontos kiszolgáltatást biztosítva be-
ses megbízásokat kér.** (57) (10-30)
SCHAFER és SCHÖNBERGER
elhelyezési intézete.
■ Allomást keresők minden szakmából leggyorsabban elhelyeztetnek. ■

(91) (1-2)
Deszka raktár.

Van szerencsém a t. közönség-
gel tudatni, hogy nálam nagymeny-
nyiségű száraz deszka, kész szoba-
padló tábla, zsindey és lécz, fenyő és
tölgyfa gerenda, jutányos áron
kapható.

MOLNÁR FERENCZ
Kolozsvárt, kül-magyarutca 30. házszám.

(50) (3-8)
MATICO-INJECTION
Grimault és társa párisi gyó-
gyászoktól.
Ezen Párisból származó valódi Maticoole-
velekből készült gyógyszer hathatósága a takár s
mindennemű nyálkás kifolyás ellen, általában el
van ismerve. Ez az egyetlen ilyenmű szer, mely-
nek sikerében bízni lehet. A számos utazás
elkerülésére kérek: »Grimault és társa«
címét minden üvegben követelni. — Főraktár
Bécsben Benno Raabe gyógyszerkereskedőnél, a
Bäckerstrasseban.
Kolozsvárt Dr. Hintz G. gyógyszer. úrnál.

Stein János

könyv- és hangjegykereskedésében Kolozsvárt
kaphatók:
következő általános kedvelt zeneművek:

- ASCHER J.** Lucretia Borgia. Concertdarab. Ára 1 frt 30 kr.
L'Orgie. Bacchanale. Ára 1 frt 30 kr.
Dozia. Mazurka-Melodie. Ára 95 kr.
Danse Espagnole. Fragment de Salon. Ára 1 frt 12 kr.
Lucie de Lammermoor. Andante de Salon. Ára 1 frt 12 kr.
Le Papillon. Caprice-Etude. Ára 1 frt 12 kr.
Fanfare militaire. Ára 1 frt 12 kr.
L'Eclair. Mazurka originale. Ára 95 kr.
Souvenir des Alpes. Ára 95 kr.
Ave Maria. Méditation religieuse. Ára 95 kr.
- KETTERER A.** Grand Caprice hongrois. Etude de Concert. Ára 1 frt 12 kr.
Martha. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 30 kr.
Oh! dites lui, Romance Favorite. Ára 1 frt 12 kr.
Marche Orientale. Ára 1 frt 12 kr.
Il Bacio. Valse de Salon. Ára 1 frt 12 kr.
La Sonnambula. Fantaisie de Concert. Ára 1 frt 78 kr.
Faust. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 12 kr.
Zampa. Illustration. Ára 1 frt 30 kr.
Prière de Moise de Rossini. Ára 1 frt 30 kr.
Rigoletto. Fantaisie-Transcription. Ára 1 frt 46 kr.
- LEYBACH J.** Fête hongroise. Caprice brillant. Ára 95 kr.
Sonnambula. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 30 kr.
Faust. Fantaisie oléante. Ára 1 frt 12 kr.
Norma. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 46 kr.
Pourquoi garder ton-cœur. Transcription. Ára 1 frt 12 kr.
Le l'arber de Séville. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 78 kr.
Guillaume Tell. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 46 kr.
Don Juan. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 46 kr.
Oberon. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 12 kr.
Freischütz. Fantaisie brillante. Ára 1 frt 30 kr.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium
UTASÍTÁSAI

a polgári községek, a polgári községi iskolák, az állami népoktatás
tanintézetek gond ok-aga számára az 186. évi 38. és az 1876. évi 28.
trv. cikkek végrehajtása tárgyában. Ára 60 kr.

Un député de Paris

par E. C. GRENVILLE MURRAY. Két kötet ára 1 frt 95 kr.

Ist die Pädagogik eine Wissenschaft?

Eine Wissenschaftliche Untersuchung von Dr. August Vogel. Ára 39 kr.

The Atelier du Lys,

by the author of „Mademoiselle Mori“ In two volumes. Ára 2 frt 8 kr

Az ó- és középkori zenetörténelem vázlata.

Irta Bartalus István.

Számos fametszvényi rajzzal. Ára 2 frt 20 kr.

La femme Romaine.

Étude de la vie antique par Mlle Clarisse Bader. Ára 4 frt 88 kr.

Amour et Devoir.

Par Mme Mathilde de Saint-Vidal. Ára 1 frt 95 kr.

Trois roses dans la rue Vivienne.

Par Gustave Claudin. Ára 2 frt 28 kr.

**Die philosophisch-kritischen Grundsätze der Selbst-
Vollendung oder die Geschichts-Philosophie.**
Ein Versuch von G. Mehring. Ára 4 frt 55 kr.

BEETHOVEN.

Nach den Schilderungen seiner Zeitgenossen.

Von Ludwig Nohl. Ára 3 frt 90 kr.

Die sogenannte Actio de eo quod certo loco.

Eine Untersuchung aus dem römischen Recht von Dr. Max Cohn.

Ára 2 frt 60 kr.

Die Elemente der Geometrie,
auf neuer Grundlage streng deduktiv dargestellt.
Von Joh. Karl Becker. Ára 4 frt 56 kr.

La honte de l'Europe.

Par Émile de Girardin. Ára 90 kr.

Porzó tárcza-levelei.

Rajzok a társas életből, a család köréből, utazlatok sat.

Irta Ágai Adolf. A két vaskos kötet ára 4 frt.

PETŐFI SÁNDOR

költeményei

II. teljes kiadás.

Pompás diszkötésben, képekkel 16 ft.

Diszkiadás füzetekben. Első füzet. Ára

1 frt 50 kr.

Kisebb kiadás 4 kötetben. Költve 12 ft.

lüzve 8 ft.

(93) (1-3)
Bérbe kiadó birtok korcsmárlási joggal.

Gróf Andrássy Gyula önműsának A. Fehérmezgyében Kis-
Solymoson levő részirtoka, az ahoz tartozó korcsmárlási joggal,
a jelen 1877-dik évi ápril 24-től kezdve bérbe kiadó,
esetleg eladó. Értekezhetni M. Ludason Felföldi Elekkel,
Kolozsvárt Simén Domokossal.

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET

5 1/2 — 6% kamatra

a birodalom bármely részében telek-
könyvezett nem tehermentes
földirtokra is 1000 frttól a
legmagasabb összegig, ugyszintén
közsegek részére is törlesztésre rövid
idő alatt, és 5000 frton felülieket
még előnyösebb módzatok mellett
gyorsan eszközöl. (43) (5-*)

A hat. eng. általános
ipar- és kereskedelmi ügynöki
IRODA Kolozsvárt,
pártutca 19 sz. saját háza
Értekezhetni posta útján, vagy sze-
mélyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.

(5-5)
Ocarina
Legújabb, még soha nem látott olasz hangszér a zene-tételek által
(46)
Ocarina
Léte minden jártan már néhány órai gyakorlást után is a legesőbb darabokat ellát-
haja. Rendkívül egyszerű és dallamos hangja legkedveltebb szalon-hangszér tessé a
Ocarina, a mese elő- áránál fogva legkedveltebb alkalom nyílik minden emberre nézve,
hogy kellené-e az árték szerszeren magának. Az árak útastással együtt a következők
Nro. I II III IV V VI VII
frt. 1 — 1. 50 — 2. — 2.50 — 3.40 — 4.40 — 5.40 —
Nro IV és V zongorakétféret van hangozva. Megszerezhető az egyedüli
raktárról
BLAU és KANN-nál, Bécs, I. Babenbergstrasse 1.
Ezúda utánvét mellett, kímét elárutóknak árusítgok.